

A kutatóhely 2018. évi főbb kutatási célkitűzései

Az intézet a 2018-as év folyamán is tovább folytatja magas színvonalú és az országban párhát ritkítóan konzekvens alapkutatási tevékenységét a filozófia magyar és egyetemes története, valamint egyes diszciplínái terén az érvényben lévő kutatási tervek szerint és az új eredményekre építve, különös tekintettel a filozófia távlatos társadalmi küldetésére és különleges interdiszciplináris jelentőségére más bölcsészet-, társadalom- és természettudományok számára. Az intézet a 2018. évben folytatni szeretné az intézeti kutatócsoport-struktúra 2016-ban végzett konszolidációját a fő kutatási területek azonosításával és a kutatócsoportok strukturális viszonyainak átgondolásával, valamint lépéseket kíván tenni a Magyar Filozófiai Archivum pilot-projekt folytatásának előkészítésére.

Az intézet főbb kutatási célkitűzéseit a jelenlegi kutatócsoport-struktúrán belül a következőképpen tervezi megvalósítani:

A *Fizika Filozófiája Kutatócsoport* folytatni kívánja a fizika filozófiai alapjaira vonatkozó kutatásait, középpontba helyezve a kontextualitás és az operacionalizmus témakörét. A kutatócsoport folytatni kívánja a *Physics meets Philosophy* sorozatot, valamint krakkói, pozsonyi és prágai kollégákkal együtt pályázni tervez egy *Visegrad Small Grant*-re, amely négy egymást követő workshop szervezésére adna lehetőséget. A 2018. évre a kutatócsoportnak eddig négy nemzetközi cikke van elfogadva, de tervezik legalább még ennyi megírását is. A kutatócsoport egyik tagja 2018 májusában egy Krakóban tartandó, nagyszabású nemzetközi konferenciának lesz szervezője.

A *Hermeneutikai és Vallásfilozófiai Kutatócsoport* egy konferenciát tervez 2018 őszére a Debreceni Egyetem Filozófiai Intézetével karöltve, mely során az igazság kérdésének relevanciáját és aktualitását szeretnék körüljárni a kontinentális filozófia hagyományában (pl. igazság mint esemény és annak játéktere, az igazságterek megosztottsága és demarkációs vonalai, igazság-stratégiák az etikai-politikai szférában nemrég felbukkanó *post-truth* jelenséggel szemben).

A *Morál- és Politikafilozófia Kutatócsoport* közös kötet megjelentetését tervezi a Londoni Egyetemmel a történeti alkotmányról, valamint tervezi a kutatócsoport által 2017-ben szervezett *Olasz-magyar találkozások két háború között: történelem, irodalom, kultúra, eszmevilág, 1921-1945 c.* nemzetközi konferencia, valamint a *The Intellectual History of the City* összefoglaló címen Budapesten szervezett két várostörténeti konferencia anyagának megjelentetését. Ezen kívül 2018 során a következő konferenciákat szeretné megszervezni: két konferenciát egy Princetoni Egyetemről érkező, illetve egy harvardi és leideni professzorral. *A magyar filozófia történetei c.* többnapos seregszemle jellegű konferencia (tervezett dátum: 2018. február 8-9.) társszervezése az ELTE BTK Filozófiai Intézetével, valamint egy 1968-ról szóló konferencia, és a város-kutatás folytatásaként a közép- és kisvárosokról interdiszciplináris konferencia Balatonfüreden.

Az *Ismeretelméleti Kutatócsoport* 2018-ban is folytatja műhelyszeminárium-sorozatát, valamint a tudásmenedzsment, az embodiment, ill. a percepció és a fogalomalkotás a megismerésben és elméletalkotásban betöltött szerepére irányuló kutatásait. A kutatócsoport szeretné továbbfejleszteni a HEURISZTIKA honlapot a BTK önálló interaktív site-jaként, mely digitális élőhelyéül szolgálna hazai és nemzetközi interdiszciplináris kutatásoknak. A csoport heurisztika és Pólya György szellemi hagyatékát bemutatandó könyvkiadási támogatásra tervez pályázni; folytatja az együttműködést a *California State University*-vel, a Johannes Kepler

University Linz-ben működő *Science, Technology, Engineering and Mathematics Education Centerrel*, és a *Budapest Semesters in Mathematics Educationnel*; s ezeket az együttműködéseket egy kidolgozott projekttel igyekszik megszilárdítani. A kutatócsoport már megszervezett, de technikai okok miatt elhalasztott *Nyelvi fordulatok – analízis, értelmezés, dekonstrukció* című műhelykonferenciájára 2018. februárjában kerül sor; az *A fenomenológiai tényektől a filozófiai elméletekig* c. konferencia márciusban kerül megrendezésre, továbbá, novemberben a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozathoz csatlakozva a csoport ismét konferenciát szervez. A kutatócsoport részt vállal a Visual Learning Lab nemzetközi konferencia-sorozat szervezési munkálataiban. A csoport keresi a lehetőséget a *Tudomány egy szabad társadalomban* (2017. november 17.) konferencia előadásainak megjelentetésére. A kutatócsoport tervezi legalább egy magyar nyelvű monográfia megjelentetését és egy NKFIH alaputatási pályázat beadását.

A Magyar Filozófiatörténet Kutatócsoport A magyar filozófiatörténet narratívái (1792–1947) című OTKA-projektje (K104643) lezárult, feladat a kutatási témához kapcsolódó újabb pályázat előkészítése. Az *Eötvös József levelezésének kiadása* című OTKA-projekt (K112137) utolsó évében a tervezett kötetek szerkesztése a feladat. A kutatócsoport *Az értelmiség szerepe a kollektív identitások megteremtésében Lengyelországban és Magyarországon a 19. és 20. században* című kétoldalú nemzetközi egyezményen alapuló közös kutatási projekten (NKM 109/2017) belül két műhelykonferenciát szervez. *A kreatív város eszméje Közép-Európában: eszmetörténeti víziók és empirikus mutatók* című (NKM 51/2017), a *Morál- és Politikafilozófia Kutatócsoporttal* közös, kutatási projekten belül két nyilvános projektet tervez a kutatócsoport. Az utolsó évben várható a kutatási eredmények zömének publikálása. A *Művészetek és tudomány a nemzetépítés szolgálatában a 19. századi Magyarországon* című, a *Morál- és Politikafilozófia Kutatócsoporttal* közös, interdiszciplináris OTKA-projektben (K108670) korábbi kéziratok megjelenése várható.

A Modern Filozófiatörténet Kutatócsoport egyik tagja egy magyar nyelvű monográfia megjelentetését tervezi a fenomenológia keletkezéstörténetéről mint filozófiai problémáról, illetve hasonlóan szintetizáló művek elkészítését tervezi idegen nyelven is (többek között az Oxford Handbooks sorozat egyik kötetének részeként); ezen kívül pedig kutatásait a filozófiatörténet-írás módszertani kérdései irányába szeretné tovább vinni, amihez a magyar filozófia története iránti egyre mélyülő érdeklődés társul. A kutatócsoport második tervezett kutatási tematikájaként a magyar filozófiatörténetre mint paradigmatis esetre irányuló forrásfeltáró munkák szerepelnek, míg harmadik kutatási tematikája Palágyi Menyhért német nyelvű filozófiai munkássága, annak recepciója és még ma is aktuális mozzanatainak föltárása.

A Tudományfilozófia és Tudománytörténet kutatócsoport gondozásában és hozzájárulásával további kollektív vállalkozások lezárása várható például a *Synthese* folyóiratban, az Oxford University Press és a Routledge gondozásában megjelenő kötetekben. A Lendület program támogatásának köszönhetően reményeink szerint számos nemzetközi workshop és konferencia szervezésére kerülhet majd sor és újabb kollektív vállalkozások indulhatnak nemzetközi közreműködőkkel.

Az intézet vezetése a 2018-as év folyamán megvizsgálja a *Magyar Filozófia Archivum* folytatásának lehetőségét a korábban lezárult pilot projekt és az ahhoz esettanulmányként kapcsolódó archívumépítések alapján. A hasonló hazai kezdeményezésekkel történő kooperációk diszkussziója céljából egy kerekasztalt szeretnénk szervezni a magyar filozófiatörténeti tárgyú digitális filológiai kezdeményezésekről az intézet társszervezésében megrendezni kívánt *A magyar filozófia történetei* (lásd fent) konferencia keretében.

Mindezen kutatási célkitűzések mellett az intézet a továbbiakban is törekszik a filozófia tág társadalmi küldetésének megfelelően jelen lenni a közéleti, tudománynépszerűsítő és kulturális fórumokon, s azokban párbeszédet folytatni a tágabb nyilvánossággal és a többi szaktudománnyal a filozófia mibenlétéről és feladatáról, illetve a filozófia a bölcsészet-, társadalom- és természettudományokhoz fűződő különleges viszonyáról.